

Nr 240.

Av herr **Andersson i Linköping m. fl.**, om beredande av ersättning för inställelse för inskrivning till militärtjänst m. m.

Enligt gällande lag åligger det den manliga ungdomen att på av myndigheterna angiven plats och tid inställa sig för inskrivning till militärtjänstgöring. Någon ersättning härför, med undantag för fri resa, utgår icke. I den mån som endast en dag behöver anslås, spelar förmodligen inte heller ersättningsfrågan någon större roll för dessa ungdomar.

Förhållandena äro emellertid inte likartade för alla, vilket man hittills tycks ha utgått från. På grund av de ofta stora avstånden mellan hemorten och den plats, dit inskrivningsförrättningen förlagts, få en del ungdomar offra inte endast en dag utan flera för att kunna fullgöra sin inskrivningsplikt. Detta gäller kanske i första hand för norrlandsungdomens vidkommande, men helt säkert också för ungdomar på andra håll i landet.

Det inkomstbortfall, som dessa ungdomar åsamkas genom frånvaron från arbetet, och de utgifter för logi och uppehälle, som de måste ikläda sig under dessa dagar, kunna för många av dem bli synnerligen kännbara. Dessutom kan det inte anses vara vare sig rimligt eller rättvist att de skola behöva vidkännas större ekonomiska uppoffringar för inskrivningspliktens fullgörande än huvuddelen av de inskrivningsskyldiga ungdomarna. I den händelse det inte är möjligt att utöka antalet inskrivningsplatser, bör det i varje fall vara möjligt att lämna de ungdomar, som måste anslå mer än en dag för inskrivningens fullgörande, en skälig ersättning för förlorad arbetsinkomst och för de utgifter de måste vidkännas.

I det här sammanhanget bör också bringas i erinran en socialdemokratisk motion till 1945 års riksdag vari begärdes en höjning av de värnpliktigas dag ersättning till 3 kronor och därjämte en utryckningspremie på 100 kronor. Som skäl härför anfördes den allmänna olusten kring militärtjänsten, som man bl. a. ansåg bottnade i det faktum, att man ditills i allt för stor utsträckning bortsett från de ekonomiska faktorernas betydelse. Under hänvisning till nödvändigheten att visa all möjlig återhållsamhet i fråga om statens utgifter ansåg sig riksdagen icke kunna biträda motionen. Förbättringen för de värnpliktigas vidkommande inskränktes till en höjning av dag ersättningen till 1 krona 50 öre, vilket beslut emellertid närmast får betraktas som ett provisorium i väntan på att de statsfinansiella förutsättningarna skola bli bättre. Ingenting skulle nämligen vara mera olyckligt ur försvarets egen synpunkt än om man i fortsättningen endast ägnar uppmärksamhet åt organisationsfrågor, utbildning, material-

anskaffning o. d. men genom försummelse av de värnpliktigas ekonomiska intressen låter vantrivsel och olust leva kvar.

Om det emellertid fortfarande inte är möjligt att åstadkomma den välbehöfliga förbättring åt de värnpliktiga, som påyrkades i nämnda motion, bör det däremot vara möjligt att på annat sätt underlätta för dem. Det är ett välkänt faktum att dessa hellre än att gå kvar på förläggningssorten använda sin ledighet för hemresa. Men det är lika välkänt att ekonomiska svårigheter ofta lägga hinder i vägen. Även i det fallet gäller det främst de värnpliktiga, som måste betala långa och dyrbara resor. Mycket ofta äro dessa senare, om de inte vilja stanna kvar på förläggningssorten, hänvisade till att ligga anhöriga till last eller också, i bästa fall, utnyttja tidigare gjorda besparingar.

Vill man åstadkomma mera rättvisa även i detta avseende och samtidigt ge de värnpliktiga en förbättring, framstår en utökning av antalet fria resor som en framkomlig väg. Nödvändigheten av att visa återhållsamhet med statens utgifter bör inte heller i det fallet bjuda några oöverkomliga hinder, enär det jämfört med en höjd dagersättning av föreslagen omfattning är fråga om en relativt liten kostnad. I valet mellan en alltför liten höjning av dagersättningen och ett ökat antal fria resor är otvivelaktigt det sistnämnda att föredraga eftersom samtliga värnpliktiga, oavsett boplatsten, därigenom få samma möjligheter att resa hem.

I anslutning till vad som ovan anförts få vi därför anhålla,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning om och förslag till skälig ersättning åt de ungdomar, som i och för inskrivning till militärtjänst måste anslå mer än en dag, och att riksdagen vidare måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till ett utökat antal fria resor för de värnpliktiga.

Stockholm den 26 januari 1950.

Ingemar Andersson,
Linköping.

Tore Bengtsson,
Halmstad.

Magnus Nilsson.

Sven Persson,
Appuna.